

7. Nedrustningsspørgsmål.

a. Generelt — almindelig og fuldstændig nedrustning.

Under generaldebatten berørte i alt 68 lande spørgsmålet om nedrustning. Debatten kan ikke siges at have tilført nedrustningssagen egentlige nye elementer, men var en fornyet bekræftelse på den store betydning, som medlemmerne tillægger spørgsmålet.

Det blev fra næsten alle sider fremhævet, at der var en nøje sammenhæng mellem nedrustning og afspænding. Afspænding i verden ville virke befordrende på de løbende nedrustningsdrøftelser, og omvendt kunne de indgåede aftaler på nedrustningsområdet få en gunstig indflydelse på afspændingsbestrebelse.

Meningerne delte sig, når det drejer sig om bedømmelsen af udviklingen i de senere år. En række lande, herunder *Finland* og *Canada*, udtalte, at atomprøvestopaf-talen, ikke-spredningsaftalen og aftalen om forbud mod anbringelse af masseødelæggelsesvåben i rummet og på havbunden var betydelige landvindinger på nedrustningsområdet. Den almindelige og fuldstændige nedrustning var imidlertid stadig den vigtigste opgave, og de opnåede resultater på begrænsede områder måtte ikke medføre en svækkelse af indsatsen der.

Andre, bl. a. *Pakistan* og *Tanzania*, fandt, at fremskridtene var yderst små, og at de alene havde marginal betydning og vedrørte perifere områder af problemkomplekset. Der var kun tale om „ikke-rustnings“-aftaler, ikke om „nedrustnings“-aftaler, og det egentlige problem, den almindelige og fuldstændige nedrustning, var endnu urørt.

Visse lande som f. eks. *Indien* og *Thailand* fandt, at arbejdet i nedrustningsudvalget i Genève skred for langsomt frem.

b. De økonomiske følger af våbenkapløbet.

Næsten alle talere beskæftigede sig med de enorme omkostninger, der var forbundet med våbenkapløbet, og den negative virkning, det havde på den økonomiske udvikling, især i udviklingslandene. Overførsel af selv en lille del af rustningsudgifterne til udviklingsformål ville betyde en væsentlig forøgelse af bistandsmidlerne. *Guyana* påpe-

gede f. eks., at der i dag i løbet af 14 dage bruges mere til oprustning, end der på et helt år anvendes til udviklingsformål.

c. SALT-forhandlingerne.

Udviklingen i SALT-forhandlingerne mellem USA og Sovjetunionen blev hilst velkommen fra alle sider. Der var tilfredshed med aftalerne om forbedring af „den varme linie“ mellem Washington og Moskva og om forebyggelse mod, at atomulykker fører til krig. Flere lande, heriblandt *Finland*, udtrykte håb om, at den gunstige udvikling i SALT-forhandlingerne kunne indvirke gunstigt på andre nedrustningsdrøftelser.

d. Atommagternes ansvar — totalforbud mod atomprøvesprængninger.

Især de uforpligtede lande understregede atommagternes særlige ansvar i nedrustningsbestrebelse, som i første række måtte rette sig mod atomvåbnene. Der var almindelig enighed om, at det ikke ville være muligt at opnå virkelige resultater, med mindre Frankrig og Kina blev inddraget i forhandlingerne. Ligeledes var der bred tilslutning blandt ikke-atommagterne til det sovjetiske forslag om en stormagtskonference til drøftelse af atomnedrustning. *Frankrig* støttede i sit indlæg det sovjetiske forslag og begrundede sin negative holdning til nedrustningsudvalget i Genève med, at det fremmede blodkannelser og supermagternes overherredømme.

De franske atomforsøg i Stillehavet blev kritiseret af en række Stillehavslande. Frankrig forsvarede forsøgene med, at de fandt sted fjernt fra beboede områder, og at der ikke havde kunnet konstateres skadevirkninger, hverken i form af øget radioaktivitet i atmosfæren eller ved seismologiske chok på jorden.

Blandt ikke-atommagterne herskede der almindelig enighed om nødvendigheden af at nå frem til en aftale om totalforbud mod atomprøvesprængninger. *Canada*, som i nedrustningsudvalget i Genève i særlig grad har beskæftiget sig med problemerne omkring detektion af underjordiske sprængninger, fremhævede, at selv om der stadig var såvel politiske som tekniske vanskeligheder at overvinde, var der intet til hinder for al-